

of the models of overconfidence). Moreover, there is the description of the available in scientific literature on this issue possible ways of leveling the negative impact of the illusion of knowing on the effectiveness of learning activities, including the favorable impact of the ability of students to ignore the already well-known learning material, re-processing the material, feedback, delayed judgments of learning, assessment of information before making judgments of learning, self-questioning about the truthfulness of knowledge and so on.

Key words: educational activity, illusion of knowing, judgments, metacognitive monitoring, overconfidence.

УДК 159.922.8

doi: 10.15330/ps.6.1.269-276

Марія Заміщак

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

dpszammeri@gmail.com

ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЇ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА

Аналізуються психологічні чинники особистісної професіоналізації майбутнього педагога. Розглянуто особистісне становлення у взаємозв'язку із самовизначенням особистості під час професійного навчання. Виділено, що професіоналізація у вищому навчальному закладі є процесом самоактуалізації особистості в умовах навчально-професійної діяльності та спілкування, що спрямований на максимальну реалізацію власних можливостей та професійно-особистісних особливостей. Визначено значущість психологічної, соціальної, моральної та духовної ситуації вищого навчального закладу, який впливає на самовизначення майбутнього педагога, формування його світоглядних орієнтацій, здатностей, професійних компетентностей, прийняття та засвоєння ним цінностей, прогнозування життєвих цілей. Обгрунтовано суть професіоналізації в студентів – майбутніх педагогів як цілісного психолого-педагогічного процесу, її впливу на самовизначення та самореалізацію, розвиток готовності до рішення професійних завдань та самовиховання особистісних здатностей, значущих для набуття професіоналізму майбутніми педагогами. Показано, що уже з першого курсу при вивченні предмету загальної психології структура психолого-педагогічного супроводу особистісного розвитку майбутнього педагога має включати: уявлення про професію, знання про вимоги професії до особистості, про особистість як соціальний, психологічний, моральний та духовний феномен.

Ключові слова: особистісна професіоналізація, самовизначення, самореалізація, психолого-педагогічний супровід, здатності, майбутній педагог.

Постановка проблеми. Перед сучасною освітою в Україні стоїть важливе завдання формування самостійної та самодостатньої особистості, здатної до постійного професійного розвитку, активної адаптації на сучасному ринку праці та творчої самореалізації. Тому вагомої значущості сьогодні набувають питання пошуку оптимальних шляхів психолого-педагогічного супроводу самовизначення і самореалізації студента як майбутнього педагога. Професія педагога є особливим видом діяльності, який вимагає, окрім знань, специфічних особистісних здатностей, особливої

структури професіоналізму. Тому однією з найактуальніших проблем у сфері професійної освіти майбутніх педагогів у вищих навчальних закладах стає формування в них професіоналізму, що потребує комплексного психолого-педагогічного супроводу та створення відповідних умов.

Як свідчить аналіз психолого-педагогічної літератури та досліджень учених, фахова підготовка майбутніх педагогів і сьогодні залишається значною мірою чисто формальною, а формування професіоналізму майбутніх фахівців здійснюється стихійно й значно зумовлюється впливом випадкових факторів, а не цілеспрямованим психолого-педагогічним супроводом майбутніх фахівців.

Мета статті полягає у розкритті суті професіоналізації в студентів – майбутніх педагогів як цілісного психолого-педагогічного процесу, її впливу на самовизначення та самореалізацію, розвиток готовності до вирішення професійних завдань та самовиховання особистісних здатностей, значущих для набуття професіоналізму майбутніми педагогами.

Виклад основного матеріалу. Майбутній педагог, як стверджує М. Савчин [15], має володіти сильним, цілісним, не розколотим Я, в якому гармонійно поєднане індивідуально-неповторне, загальнолюдське та духовне. Особистість із сильним Я – розумна, мудра, досвідчена, щаслива. Вона ефективно рефлексує та трансцендує, контролює себе, прогнозує, діагностує, планує, регулює свою активність, коректує та моделює свою діяльність і поведінку, володіє свободою та відповідальністю. Їй притаманні стани безпристрасності, безмовності, чесності. Така особистість поповнює сили в духовній сфері, долаючи в такий спосіб свою слабкість, немочі, духовні, психічні та психологічні травми.

Професіоналізація у вищому навчальному закладі, як зазначає І. Колосова [7], є процесом самоактуалізації особистості в умовах навчально-професійної діяльності та спілкування, що спрямований на максимальну реалізацію власних можливостей та професійно-особистісних особливостей. Цей період навчання включає вибір фаху з урахуванням своїх здібностей, його освоєння та розвиток власної особистості засобами професії.

Науковці [16; 17] стверджують, успішність професіоналізації значною мірою залежать від можливостей студента освоїти нове середовище, включитися в умови життєдіяльності, увійти у складну систему адаптації та створити зону власної активності та самоактивності (М. Савчин), коли він ознайомлюється з новими формами навчання, виробляє активне ставлення до майбутньої професії, пристосовується до нового колективу та включається в його життєдіяльність, студентську субкультуру в цілому.

М. Савчин [15] зазначає, що основними складовими вдосконалення професіоналізму виступають такі умови: 1) особистісна і професійна спрямованість (світогляд, потреби, інтереси, орієнтації, схильності, здібності, якості особистості, стиль діяльності та ін.); 2) володіння знаннями інформаційно-теоретичного і прикладного характеру; 3) професійно-технологічний компонент, уміння і навички, які сприяють успішному

виконанню діяльності.

Проблема професійного становлення розглядається у зв'язку з динамікою особистісного самовизначення впродовж життєвого шляху (Т. В. Кудрявцев). О. М. Коропецька [8] також підкреслює, що важливою складовою професійного розвитку людини є професійне самовизначення як процес активного та свідомого пошуку нею свого місця у світі професій, вироблення індивідуального ставлення до всіх спеціальностей загалом і до конкретної, обраної нею особисто майбутньої професійної діяльності.

Вивчаючи професійне становлення студентів вищих навчальних закладів, Ж. Вірна розглядає професійне самовизначення як суб'єктивну інтерпретацію процесу взаємодії суб'єкта діяльності і змісту професії, результатом якої може бути переживання задоволеності або незадоволеності обраною професією. "Професійне самовизначення як усвідомлення людиною не тільки рівня розвитку своїх професійних здібностей та структури професійних інтересів і мотивів, але й усвідомлення відповідності тим вимогам, які ставить перед нею діяльність, дозволяє стверджувати, що переживання цієї відповідності можна розглядати як почуття задоволеності обраною професією" [3, с. 16].

Розглядаючи особистісне становлення у взаємозв'язку із самовизначенням особистості під час професійного навчання, В. Мицько виділяє аксіопсихологічні чинники процесу професійної освіти майбутніх психологів. Етапи розвитку особистості виокремлені автором на основі аксіологічної моделі структури і розвитку індивідуальної свідомості, запропонованої З. Карпенко. Перший етап пов'язаний з розвитком почуття справедливості як професійної цінності шляхом раціонального обґрунтування та комунікативних вправлянь. Другий етап передбачає прийняття соціального розуміння добра й альтруїстичної моральної мотивації. Третій – розвиток прагнення студента до ідеального образу психолога через внутрішнє прагнення до самотворчості, критерієм якої є відчуття внутрішньої краси і гармонії. На четвертому етапі особистість знаходить власний життєвий шлях, особисте покликання, відбувається саморозкриття та злиття з Абсолютом, що відчувається як досягнення блага і прийняття благодаті [12]. Ці ідеї повною мірою стосуються професії педагога.

Л. Б. Шнейдер [19] також приділяє увагу власній активності особистості, тобто процесам самовизначення, самоорганізації та персоналізації. Констатується, що процес професійного самовизначення передбачає набуття особистісних смислів праці (цілісність), процес професійної персоналізації пов'язаний із процесом входження до професійної спільноти (тотожність), процес самоорганізації стосується процесу структурування часу, впорядковування, самостійності в організації життєдіяльності (визначеність). Л. Б. Шнейдер виокремлює три головні структурні компоненти професіоналізації: "справа" – її функціональні та смислові аспекти; "професійне середовище", "професійний образ Я". Для з'ясування особливостей професійної ідентифікації майбутніх педагогів

особливо важливими є такі положення: 1) професійна ідентичність розглядається через єдність функціонального "Я" (діяльність, дії) та екзистенціального "Я" (сенси та цінності діяльності); 2) людина є інтегрованою у професійну та соціальну спільноту, тобто у процесі набуття ідентичності значущим є вплив професійного оточення; 3) у процесі професійного самовизначення у педагога формується уявлення про себе як фахівця, представника професійної спільноти, тобто є сформованим адекватний образ "Я-професіонал". Прояви кризи професійної ідентичності стосуються її структурних компонентів, характеристик, параметрів.

Слід зазначити також про значущість психологічної, соціальної, моральної та духовної ситуації вищого навчального закладу, який впливає на самовизначення майбутнього педагога, формування його світоглядних орієнтацій, здатностей, професійних компетентностей, прийняття та засвоєння ним цінностей, прогнозування життєвих цілей. Л. Іванцев вказує на основні чинники життєздійснення особистості у студентському віці: усвідомлення та виявлення життєвих цілей, цінностей, життєвого призначення; виховання у собі здатності реагувати на можливі проблеми, правильно оцінюючи їх і корегуючи згідно із системою прийнятих цінностей [5]. С. Д. Максименко стверджує, чим зрозуміліше людині її покликання, тим більше з'являється можливостей для якнайповнішого самоздійснення [10]. На думку А. Адлера, всім людям притаманне вроджене прагнення до досконалості й домінування, без яких життя не має сенсу. Залежно від індивідуально обраного способу досягнення життєвих цілей прагнення до домінування може зумовлювати конструктивний чи деструктивний характер розвитку особистості. Основною умовою особистісного зростання як конструктивного розвитку потреби в домінуванні вважається особистісна зацікавленість у благополуччі інших людей. Відповідно, психологічний ріст – це, перш за все, рух від зосередженості на собі до завдань соціально корисного розвитку у співробітництві з іншими людьми [13].

У теорії особистості А. Маслоу ідея особистісного зростання людини, так само як і у К. Роджерса, розкривається через поняття самоактуалізації, яке відображає прагнення людини стати тим, ким вона може стати. Таким чином, підкреслюється, що у кожної людини свій потенціал самоактуалізації, й особистість відповідальна за реалізацію наданих їй можливостей розвитку. А. Маслоу вважає, що творчість є універсальним способом розвитку, який веде до всіх форм самовираження. На його думку, вияв творчості можливий у будь-якій професійній діяльності [11].

У дослідженні Д. Леонтьєва, Е. Шелобанової професійне самовизначення розглядається як подія, яка радикально змінює хід життя і впливає не лише на професійну, а й на всі сфери життя. Вибір професії кваліфікується як екзистенційний або особистісний вибір, який трактується як внутрішня діяльність з конструювання альтернатив майбутнього і критеріїв для їх порівняння [9].

Г. Балл пропонує розмежовувати терміни "особистісний вибір" та "особистісне самовизначення", вважаючи, що для опису визначення

людиною спрямованості власного життя слід говорити не про особистісний вибір, а особистісне самовизначення і його ключові моменти – акти прийняття стратегічно важливих рішень. Розглядаючи феномен вибору в контексті соціальної поведінки, автор вважає, що психологічний зміст вибору може бути різним. Акт вибору може здійснюватися як операція, як свідомо цілеспрямована дія, як учинок, набуваючи ознак особистісного вибору, який може бути стратегічним вибором, коли "альтернативи, що зіставляються, по-різному визначають долю людини, спрямованість життєвого шляху" [2, с. 7].

За логікою аналізу припускаємо, що вибір професії у процесі професійного самовизначення може здійснюватися як простий вибір, операція, а може виявитися для людини стратегічним, особистісним, життєвим вибором. Вплив уявлень людини про своє майбутнє, а також ціннісних орієнтацій, які формують ці уявлення, на процес вибору професії описано у працях Є. Головахи. На думку автора, процес вибору залежить від суб'єктивної регуляції життєдіяльності людини, елементами якої є життєві плани, цілі та ціннісні орієнтації. Труднощі професійного вибору пояснюються нестійкістю або конкуренцією ціннісних орієнтацій, а також їх позапрофесійною спрямованістю [4].

Н. Савелюк представляє ієрархію ціннісно-сміслових орієнтацій студентів, зокрема, 1) "моральність у власній поведінці та поведінці інших"; 2) "самореалізація та особистісне зростання"; 3) "міжособистісні зв'язки та спілкування"; 4) "задоволення та внутрішній комфорт"; 5) "любов та прив'язаність"; 6) "навчальна діяльність та успіхи в ній"; 7) "автономність, самоповага"; 8) "матеріальний успіх"; 9) "здоров'я"; 10) "захищеність та надійність у житті"; 11) "гідний рівень усіх сфер життя"; 12) "слід на землі після себе"; 13) "духовність та релігійність" [14,11]. Саме обрані молоддю цінності надалі значною мірою зумовлюватимуть успішність професійної самореалізації. З цього приводу В. Чудновський розглядає „гармонійну структуру смисложиттєвих орієнтацій, яка визначає максимальне розкриття здібностей та інші індивідуальні особливості особистості у професіоналізації. Вчений пов'язує даний процес з пошуком і знаходженням смислу життя, становленням системи цінностей, зі змістом і вибором життєвого шляху. Тобто, як підкреслюють науковці [18, с. 650-651], процес професійної підготовки студента повинен розглядатися як його істотний внесок у „побудову" власної долі. Наукові дослідження Е. Ісаєва та С. Пазухіної підтверджують, що у студентів зі сформованим ціннісно-смісловим ставленням до майбутньої професійної діяльності відмічаються осмислені, глибокі особистісні та професійні інтереси. Сенси обраної професії такі особистості пов'язують як із самопізнанням, самовдосконаленням, так і з розвитком інших людей [6].

Висновок. Отож, особистісно-професійне становлення майбутнього педагога в умовах професійної підготовки буде ефективнішим за умови психолого-педагогічного супроводу всіх суб'єктів фахового освітнього процесу. При цьому змістовну основу особистісно-професійного становлення

майбутнього педагога повинні складати певні соціально-психологічні умови, які ініціюють формування особистісних та професійно важливих здатностей. Так, уже з першого курсу при вивченні предмету загальної психології структура психолого-педагогічного супроводу особистісного розвитку майбутнього педагога має включати: уявлення про професію, знання про вимоги професії до особистості, про особистість як соціальний, психологічний, моральний та духовний феномен. Пізнання себе [15] (індивідуальних особливостей, темпераменту, характеру, здібностей на основі рефлексії), ведення особистого щоденника; внутрішня визначеність; розвиток у себе головної людської чесноти – здатності любити оточуючих людей, життя і світ; здатність володіти внутрішньою і зовнішньою свободою та відповідальністю; внутрішня налаштованість на безумовне творення добра і боротьбу зі злом; володіння сенсом життя, спроможність узгодити усвідомлений смисл з реальною спрямованістю життя та своїми внутрішніми ресурсами та схильностями; життєстійкість у складних, кризових, екстремальних, конфліктних ситуаціях та в ситуаціях життєвих випробувань, керування життєвим шляхом; залучення у взаємодію з навколишнім світом; уміння ставити правильно життєві цілі; здібність до взаємодії; прагнення до постійного особистісного зростання; творчі (креативні) здібності як здатність до нових способів вирішення проблем; рефлексивні здібності; творення особистого життєвого досвіду; саморегулювання власних внутрішніх станів діяльності та поведінки; трансцендування (вихід за власні межі) у просторі, часі, у смисловій сфері; робота з часом (взаємопереходи: минуле–сучасне–вічність) від повсякденності до неповсякденності, творення щасливої не повсякденності і основ свого буття, де інтегрується індивідуальна доля та доля спільноти (загальнолюдська доля), пошук опори в інших людях та в Божественній Благодаті; підтвердження свого Я; розвиток розуму і життєвої мудрості, творчої уяви, пам'яті, сприйняття.

Як показує аналіз психолого-педагогічного досвіду, впровадження програми особистісно-професійного розвитку сприяє ефективному самовизначенню та самореалізації майбутніх педагогів.

1. *Адлер А.* Очерки по индивидуальной психологии / Альфред Адлер; [пер. с нем.]. – М.: Когито-Центр, 2002. – 220с. (Классики психологии).
2. *Балл Г.* Феномен вибору в контексті соціальної поведінки / Г. Балл // Соціальна психологія. – 2005. – № 2. – С. 3-13.
3. *Вірна Ж. П.* Професійна ідентифікація психолога / Ж. П. Вірна // Актуальні проблеми діяльності психологічної служби системи освіти: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. Конф, 11 – 12 квітня 2006р. – Суми, 2006. – 141 с.
4. *Головаха Е. И.* Жизненная перспектива и профессиональное самоопределение молодежи / Е. И. Головаха. – К: Наукова думка, 1988. – 144 с.
5. *Іванцев Л. І.* Становлення майбутнього вчителя як суб'єкта життєтворчості : монографія / Л. І. Іванцев. – Івано-Франківськ : Тіповіт, 2007. – 208 с.
6. *Исаев Е. И.* Становление и развитие профессионального сознания будущего педагога / Е. И. Исаев, С. Г. Косорецкий, В. И. Слободчиков // Вопросы психологии. – 2000. – №3. – С.57-66.

7. Колосова И. Г. Влияние ценностных ориентаций на профессиональную социализацию студентов : автореф. диссертации на соиск. уч. степени канд. психол. наук : спец. 19.00.07 „Педагогическая психология" / И. Г. Колосова. – Курск, 2006. – 26 с.
8. Коропецька О. М. Профорієнтація та профвідбір: навч. посібник / О. М. Коропецька. – Івано-Франківськ, 2005. – 236 с.
9. Леонтьев Д. А. Профессиональное самоопределение как построение образов возможного будущего / Д. А. Леонтьев, Е. В. Шелобанова // Вопр. психол. – 2001. – № 1. – С. 57–66.
10. Максименко С. Д. Психологія в соціальній та педагогічній практиці: методологія, методи, програми, процедури: [навч. посібник для вищої школи] / С. Д. Максименко. – К. : Наукова думка. – 1998. – 226 с.
11. Маслоу А. Мотивация и личность / А. Маслоу. – 3-е изд.; / пер. с англ. Т. Гутман, Н. Мухина. – СПб.: Питер, 2008. – 352 с.
12. Мицько В. М. Аксіопсихологічні чинники професійної освіти майбутніх психологів / В. М. Мицько // Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія. – Івано-Франківськ: Плай, 2004. – Вип. 9, ч. 1. – С. 178–185.
13. Роменець В. А. Психологія творчості / В. А. Роменець. – К. : Либідь, 1971. – 288 с.
14. Савелюк Н. М. Психосемантичні особливості громадянської свідомості студентської молоді: автореф. дисертації на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : спец. 19.00.07 „Педагогічна і вікова психологія" / Н. М. Савелюк. – Івано-Франківськ, 2008. – 20 с.
15. Савчин М. В. Теоретико-методологічні засади створення та реалізації програми особистісно-професійного розвитку майбутнього педагога / М. В. Савчин / Особистісно-професійний розвиток майбутнього педагога: монографія / за ред. проф. М. В. Савчина. – Дрогобич : Видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2014. – С. 9–18.
16. Скрипченко О. В. Вікова та педагогічна психологія / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук. – К. : Просвіта, 2001. – 416 с.
17. Унт И. Э. Индивидуализация и дифференциация обучения / И. Э. Унт. – М.: Педагогика, 1990. – 192 с.
18. Чудновський В. Э. Нравственная устойчивость личности : психологическое исследование / В. Э. Чудновский. – М.: Педагогика, 1981. – 208 с.
19. Шнейдер Л. Б. Экспериментальное изучение профессиональной идентичности / Л. Б. Шнейдер. – М. : Принт, 2000. – 128 с.

REFERENCES

1. Adler, A. (2002). Ocherky po undyvydualnoi psykholohyy / Alfred Adler; [per. s nem.]. – М. : Kohyto- Tsentr (rus).
2. Ball, H. (2005). Fenomen vyboru v konteksti sotsialnoi povedinky / H. Ball // Sotsialna psykholohiia, № 2, 3–13 (ukr).
3. Virna, Zh. P. (2006). Profesiina identyfikatsiia psykholoha / Zh. P. Virna // Aktualni problemy diialnosti psykholohichnoi sluzhby systemy osvity: materialy Vseukrainskoi nauk.-prakt. Konf, 11 – 12 kvitnia 2006 r. (ukr).
4. Golovakha, Ye. I. (1988). Zhiznennaya perspektiva i professionalnoe samoopredelenie molodezhi / Ye. I. Golovakha. – К. : Naukova dumka (rus).
5. Ivantsev, L. I. (2007). Stanovlennia maibutnoho vchytelia yak subiekta zhyttietvorchosti : monohrafiia / L. I. Ivantsev. – Ivano-Frankivsk : Tipovit (ukr).
6. Isaev, Ye. I. (2000). Stanovlenie i razvitie professionalnogo soznaniya budushchego pedagoga / Ye. I. Isaev, S. G. Kosoretskiy, V. I. Slobodchikov // Voprosy psikhologii, № 3, 57–66 (rus).
7. Kolosova, I. G. (2006). Vliyanie tsennostnykh orientatsiy na professionalnuyu sotsializatsiyu studentov : avtoref. dissertatsii na soisk. uch. stepeni kand. psikhol. nauk : spets. 19.00.07 „Pedagogicheskaya psikhologiya" / I. G. Kolosova. – Kursk (rus).

8. Koropetska, O. M. (2005). Proforiientatsiia ta profvidbir: navch. posibnyk / O. M. Koropetska. – Ivano-Frankivsk (ukr).
9. Leontev, D. A. (2001). Professionalnoe samoopredelenie kak postroenie obrazov vozmozhnogo budushchego / D. A. Leontev, Ye.V. Shelobanova // Vopr. psikhol., № 1, 57–66 (rus).
10. Maksymenko, S. D. (1998). Psykholohiia v sotsialnii ta pedahohichnii praktytsi: metodolohiia, metody, prohramy, protsedury: [navch. posibnyk dlia vyshchoi shkoly] / S. D. Maksymenko. – K. : Naukova dumka (ukr).
11. Maslou, A. (2008). Motivatsiia i lichnost / A. Maslou. – 3-e izd.; / per. s angl. T. Gutman, N. Mukhina. – SPb. : Piter (rus).
12. Mytsko, V. M. (2004). Aksiopsykholohichni chynnyky profesiinoi osvity maibutnykh psykholohiv / V.M. Mytsko // Zbirnyk naukovykh prats: filosofii, sotsiolohiia, psykholohiia. – Ivano-Frankivsk: Plai, Vyp.9, ch.1., 178–185 (ukr).
13. Romenets, V. A. (1971). Psykholohiia tvorchosti / V. A. Romenets. – K. : Lybid (ukr).
14. Saveliuk, N. M. (2008). Psykhosemantychni osoblyvosti hromadianskoi svidomosti studentskoi molodi: avtoref. dysertatsii na zdobuttia nauk. stupenia kand. psikhol. nauk : spets. 19.00.07 „Pedahohichna i vikova psykholohiia" / N. M. Saveliuk. – Ivano-Frankivsk (ukr).
15. Savchyn, M. V. (20-14). Teoretyko-metodolohichni zasady stvorennia ta realizatsii prohramy osobystisno-profesiinoho rozvytku maibutnoho pedahoha /M. V.Savchyn/ Osobystisno-profesiinyi rozvytok maibutnoho pedahoha: monohrafiia / za red. prof. M. V.Savchyna. – Drohobych: Vydavnychi viddil Drohobyt'skoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka, 9–18 (ukr).
16. Skrypchenko, O. V. (2001). Vikova ta pedahohichna psykholohiia / O. V. Skrypchenko, L. V. Dolynska, Z. V. Ohorodniichuk. – K. : Prosvita (ukr).
17. Unt, I. E. (1990). Individualizatsiia i differentsiatsiia obucheniya / I. E. Unt. – M. : Pedagogika (rus).
18. Chudnovskiy, V. E. (1981). Nravstvennaya ustoychivost lichnosti : psikhologicheskoe issledovanie / V. E. Chudnovskiy. – M. : Pedagogika (rus).
19. Shneyder, L. B. (2000). Eksperimentalnoe izuchenie professionalnoy identichnosti / L. B. Shneyder. – M. : Print (rus).

Mariia Zamishchak

PSYCHOLOGICAL FACTORS PROFESSIONALISATION FUTURE TEACHERS

Analyzes the psychological factors of personal future teacher professionalization. We consider the formation of personal relationship with self-identity during training. Highlight that professionalisation in higher education is a process of self-actualization in terms of educational and professional activities and communication that aims to maximize the opportunities and their own professional and personal characteristics. Determined the significance of psychological, social, moral and spiritual situation of the university, which affects the determination of future teachers, the formation of his philosophical orientation, ability, professional competence, acceptance and assimilation of values, life goals forecasting. Grounded in the essence of the professionalization of students - future teachers as a complete psycho-pedagogical process, its impact on self-determination and self-realization, developing preparedness solutions professional tasks and personal self-ability, important for acquiring professional future teachers. It is shown that already with the first course in the study of the subject of psychology structure of psycho-pedagogical support of personal development of future teachers should include: understanding of the profession, knowledge of the requirements of the profession to the personality of the individual as a social, psychological, moral and spiritual phenomenon.

Keywords: *personal professionalization, self-determination, self-realization, psychological and pedagogical support, the ability, the future teacher.*